

בבית המשפט העליון

רע"א 1054/21

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המבקש: מוטי בן מרדכי

נגד

המשיב: שלום אלוני

בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 24.1.2021 בע"א 33255-12-20 שניתנה על-ידי כבוד השופטת העמיתה ש' דברת

בשם המבקש: עו"ד אל-חי פרץ

בשם המשיב: עו"ד אילן אבירם

פסק-דין

1. בפני בקשת רשות ערעור על החלטתו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע מיום 24.1.2021 (ע"א 33255-12-20, השופטת העמיתה ש' דברת), ובצידה בקשה לעיכוב ביצוע. בית המשפט המחוזי דחה בקשה שהגיש המבקש להארכת מועד להגשת ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום בבאר שבע מיום 3.11.2020 (ת"א 31375-12-15, השופטת ר' טיקטין-עדולם).

עיקרי התשתית העובדתית וההליכים הקודמים

2. ברקעו של ההליך דנן עומד סכסוך מר המתנהל בין הצדדים, המפעילים עסקים להשכרת בתי אירוח ("צימרים") במקום מגוריהם, ואין זה המקום להידרש לכל פרטיו.

3. בתמצית יצוין כי ביום 15.12.2015 הגיש המשיב תביעה לבית משפט השלום נגד המבקש בעילות של הוצאת לשון הרע ומטרד ליחיד. בין היתר, נטען בתביעה כי המבקש תלה מודעות בגנותו של המשיב במקומות מרכזיים בישוב בו הם מתגוררים,

וגידף אותו לעיני אנשים נוספים. כן נטען כי המבקש השמיע מוזיקה בעוצמה גבוהה ושרף מוצרי פלסטיק בסמוך לביתו של המשיב ולמתחם הצימרים שלו. המבקש הכחיש את כלל הטענות כנגדו.

4. בית משפט השלום קיבל את תביעת המשיב בחלקה, ובהתאם לכך פסק לו פיצוי כולל בסך של 40,000 שקלים, וכן חייב את המבקש בתשלום הוצאות המשפט של המשיב בסך של 11,700 שקלים.

5. ביום 15.12.2020 הגיש המבקש לבית המשפט המחוזי בקשה להארכת המועד להגשת ערעור על פסק דינו האמור של בית משפט השלום. בבקשה הודגש כי יש לתת משקל לעובדה כי הבקשה הוגשה בטרם חלף המועד להגשת הערעור, שבאותה עת עמד על 45 ימים, וכפי שהורתה תקנה 397 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: התקנות הישנות). המבקש טען גם כי בשל ההשפעה שהייתה להתפשטותו של נגיף הקורונה על תחום עיסוקו, הוא נאלץ לבחון את יכולתו הכלכלית להמשיך ולנהל את ההליך, כי על רקע זה הצליח להסדיר את ייצוגו על-ידי בא-כוחו אך באותו יום. כן נטען בבקשה כי נוכח מגבלות התקופה בא-כוחו של המבקש שרוי בעומס עבודה רב וכי יש לייחס משקל להיקפו הגדול של פסק הדין שנתן בית משפט השלום, המקיף 42 עמודים. על כן, המבקש ביקש להאריך את המועד להגשת הערעור ביותר מחודש, עד ליום 31.1.2021.

6. ביום 20.12.2020 הורה בית המשפט המחוזי על קבלת תגובתו של המשיב לבקשה בתוך 15 ימים. בהמשך לכך, ועוד לפני שהתקבלה תגובת המשיב, ביום 24.12.2020, ימים ספורים לאחר שחלף המועד הסטטוטורי להגשת הערעור, המבקש הגיש בקשה נוספת לבית המשפט המחוזי, שכונתה "בקשה למתן הוראות". בבקשה החדשה צוין כי עלה בידו של בא-כוח המבקש לסיים את הכנת הערעור, וכי בנסיבות אלו אין הוא זקוק עוד לארכה הממושכת שאותה ביקש תחילה. המבקש הוסיף כי הגיש את הערעור למזכירות בית המשפט יום קודם לכן, אך זה נדחה מהמרשם. המבקש טען כי בנסיבות האמורות יש מקום להורות למזכירות לקבל את הערעור, ולאשר את הארכה הקצרה שנדרשה בפועל להגשת הערעור.

7. בו ביום דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה החדשה. בית המשפט המחוזי הדגיש כי החלטתו מיום 20.12.2020 ברורה וכי העובדה שעלה בידי בא-כוח המבקש לקצר את לוח הזמנים להגשת הערעור אינה מקימה עילה להארכת מועד קודם שהתקבלה תגובת המשיב.

8. ביום 3.1.2021 התקבלה תגובת המשיב לבקשה להארכת המועד להגשת הערעור, ובה הוא הביע את התנגדותו לה. המשיב ציין כי הבקשה הוגשה מבלי שצורף לה תצהיר וללא כל ראיה המעידה על מצבו הכספי של המבקש. המשיב טען כי אין בטענה שעניינה הסדרת ייצוג או בטענה שעניינה היקפו של פסק הדין שניתן כדי להוות טעם מיוחד המצדיק הארכת מועד שנקבע בחיקוק. המשיב אף טען כי בנסיבות העניין המבקש אינו נקי כפיים, בשים לב לכך שטרם קיים את פסק דינו של בית משפט השלום, מבלי שביקש לעכב את ביצועו.

9. כאמור בפתח הדברים, בית המשפט המחוזי דחה את הבקשה להארכת המועד להגשת הערעור, בקבעו כי לא הובאו טעמים מיוחדים המצדיקים את קבלתה. בית המשפט המחוזי ציין כי הבקשה הוגשה מספר ימים לפני המועד האחרון להגשת הערעור. לצד זאת, בית המשפט המחוזי הוסיף כי עיון במערכת "נט המשפט" העלה כי בא-כוחו של המבקש, אשר אף ייצג אותו בהליך בבית משפט השלום, צפה בפסק דינו של בית משפט השלום כבר ביום שבו זה ניתן. בית המשפט המחוזי המשיך וציין כי הטענה באשר לעומס עבודה במשרדו של בא-כוח המבקש הועלתה בכלליות, וכך גם הטענה לקושי כלכלי. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי אף הטענה באשר להסדרת הייצוג המשפטי לשלב הערעור הועלתה ללא פירוט, וכי ממילא לא היה בה להקים טעם מיוחד. כן צוין כי הבקשה לא התייחסה לסיכויי הערעור להתקבל ואף לא נתמכה בתצהיר, וכי אין די אף בעובדה שבפועל נזקק בא-כוח המבקש לארכה של מספר ימים בלבד. לבסוף, בית המשפט המחוזי חייב את המבקש בתשלום הוצאות המשיב בסך של 2,500 שקלים.

בקשת רשות הערעור והתשובה לה

10. בקשת רשות הערעור דנן נסבה על החלטתו של בית המשפט המחוזי, ובצדה הוגשה גם בקשה לעיכוב ביצועו של פסק הדין שנתן בית משפט השלום וכן של הליכי ההוצאה לפועל שנפתחו בעקבותיו.

11. המבקש טוען כי שגה בית המשפט המחוזי בדחותו את הבקשה להארכת המועד להגשת הערעור. לטענתו, מכלול הנימוקים שהעלה מקים טעם מיוחד המצדיק את קבלת בקשתו, בשים לב לכך שעל הכף עומדת יכולתו להגיש ערעור בזכות. המבקש שב ומדגיש כי הבקשה הוגשה בשלב שבו טרם נוצרה הסתמכות של המשיב וכי בנסיבות העניין הערעור אף היה מוכן מספר ימים בלבד לאחר חלוף המועד שנקבע לכך בדין. עוד טוען המבקש כי סיכויי הערעור לגופו להתקבל טובים, שכן לשיטתו בפסק דינו של בית

משפט השלום נפלו טעויות משפטיות שונות, ובכלל זאת ביחס להתקיימות היסודות הדרושים להוכחת העילות של לשון הרע ומטרד ליחיד.

12. ביום 17.3.2021 הגיש המשיב את תשובתו, בהתאם להחלטתי ולארכה שניתנה לכך, ובה נטען כי יש לדחות את הבקשות. בעיקרו של דבר, המשיב שב וטוען כי המבקש לא העלה כל נימוק העולה כדי טעם מיוחד המצדיק את הארכת המועד להגשת ערעורו. הוא מוסיף וטוען כי אין די בכך שהמבקש הגיש את הבקשה טרם חלף המועד להגשת הערעור להצדיק את קבלתה. זאת ועוד, המשיב שב ומדגיש כי הבקשה הוגשה לבית המשפט המחוזי ללא תצהיר וללא אסמכתאות ואף מבלי להתייחס לסיכויי הערעור. ביחס לבקשה לעיכוב ביצוע, המשיב מדגיש כי עסקינן בחיוב כספי וכי בנסיבות אלו אין חשש שייגרם למבקש נזק בלתי הפיך המצדיק את קבלת בקשתו.

דיון והכרעה

13. לאחר שעיינתי בבקשה ובתשובה לה על נספחיהן, החלטתי מכוח סמכותי לפי תקנה 149(2)(ב) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018 (להלן: התקנות החדשות) ליתן למבקש רשות ערעור ולדון בערעור לגופו. בהתאמה, המבקש יכונה בהמשך הדברים המערער. לגוף הדברים, אני סבורה כי יש לקבל את הערעור – להורות על הארכת מועד להגשת הערעור ולהחזיר את הדיון בעניינם של הצדדים לבית המשפט המחוזי להמשך דיון בערעור לגופו. הטעם העומד ביסוד החלטתי הוא החשש כי בנסיבות העניין דחיית הבקשה למתן ארכה להגשת הערעור עלולה להוביל לפגיעה קשה ובלתי מידתית בזכות הגישה לערכאות, כמוסבר להלן.

14. אכן, הקפדה על מועדים היא חשובה, ואף התקנות החדשות נותנות לעקרון זה ביטוי (ראו נוסח תקנה 176(ב) לתקנות החדשות העומדת על קיומם של "טעמים מיוחדים" להארכת מועד שנקבע בחיקוק). לצד זאת, כידוע, בחינת בקשה להארכת מועד מחייבת התחשבות במכלול נסיבות המקרה, ובכלל זאת במשך האיחור ובמהות הטעם שהוצג להגשתו של ההליך באיחור, כמו גם במידת הסתמכותו של הצד שכנגד ובסיכויי הלכאוריים של ההליך (להרחבה ראו: חמי-בן-נון וטל חבקין הערעור האזרחי 163-182 (מהדורה שלישית, 2012) (להלן: בן-נון וחבקין)).

15. בנסיבות העניין, אני מייחסת משקל לשילוב בין מספר שיקולים. ראשית, הבקשה להארכת מועד הוגשה לבית המשפט המחוזי טרם שחלף המועד הקבוע בדין להגשת הערעור. כך, אם החלטת בית המשפט המחוזי הייתה ניתנת בסמיכות למועד הגשת

הבקשה, המערער היה יכול לפעול להגשת הערעור עד למועד הקבוע בדין. מכל מקום, בשלב שבו הוגשה הבקשה לא קמה למשיב הסתמכות חזקה ואף אין לומר שהיה יכול להיגרם לו נזק מקבלת הבקשה (ראו: בש"א 1264/00 אררט חברה לביטוח בע"מ נ' וענונו (4.4.2000); ע"א 3832/10 מיטרני נ' מחלוף, פסקה 24 (10.8.2010); בש"א 3157/14 בן אדוה נ' 012 סמייל טלקום בע"מ (11.12.2014); רע"א 3776/16 גנים נ' רחל, פסקה י"ג (15.8.2016) (להלן: עניין גנים)). שנית, יש לתת משקל למשך האיחור ובענייננו לעובדה כי, הלכה למעשה, נדרשו למערער מספר ימים בלבד להגשת ערעורו לבית המשפט המחוזי (ראו והשוו: בש"א 10934/05 הסתדרות העובדים הכללית החדשה בא"י נ' בנק הפועלים בע"מ, פסקה 4 (1.2.2006); בש"א 5636/06 נשר נ' גפן, פסקה 2 (23.8.2006); בש"א 3294/09 בריסק נ' בן איון, פסקה 12 (5.9.2011)). שלישית, יש לתת משקל מוגבר בענייננו לזכות הגישה לערכאות בשים לרגישות המתחייבות נוכח העובדה כי עסקינן בהליך שנסב על הגשת ערעור בזכות. זאת על מנת שלא לנעול את שערי בית המשפט (ראו: עניין גנים, בפסקה ט'; בש"א 7806/20 קוקרמן ושות' בית השקעות בע"מ נ' מדצקי, פסקה 4 (22.11.2020)). רביעית, יש להתחשב אף בעובדה כי החלטתו של בית המשפט המחוזי התקבלה זמן ממושך לאחר הגשת הבקשה להארכת מועד ואף לאחר המועד בו הוגש הערעור בפועל.

16. אכן, אין להקל ראש בקשיים דיוניים מסוימים העולים לכאורה מאופן הגשת הבקשה על-ידי המערער ומהתנהלותו, ובכלל זאת היעדרו של תצהיר מתאים. כך גם נתתי דעתי לעובדה שככלל אין בטענות שעניינן עומס עבודה, החלפת ייצוג או היקף פסק הדין מושא הערעור כדי להוות כשלעצמן טעם מיוחד להארכת מועד (ראו למשל: בע"מ 4658/16 פלונית נ' פלוני, פסקה ז' (13.10.2016); בש"א 4493/20 אם תקשורת המונים בע"מ נ' בזק בינלאומי בע"מ, פסקה 6 (20.7.2020). כן ראו: בן-נון וחבקין, בעמ' (180-177). מנגד, יש מקום להתחשב בנסיבות העניין במאפייני התקופה בה הועלו הנימוקים, בשים לב לקשיים ולשיבושים השונים שנגרמו עקב התפשטות מגפת הקורונה (ראו והשוו: בע"מ 6466/20 פלוני נ' פלוני, פסקה 6 (9.12.2020)). בחינת כלל השיקולים האמורים, אף מבלי לקבוע מסמרות ביחס לסיכויי הערעור לגופם, מובילה לטעמי למסקנה כי הדרך המידתית לתת מענה להתנהלות לא מיטבית מצד המערער היא התנאת מתן הארכה בפסיקת הוצאות מתאימות (ראו: עניין גנים, בפסקה י"ג).

17. סוף דבר: הערעור מתקבל במובן זה שהבקשה למתן ארכה להגשת הערעור מתקבלת. עם זאת, בנסיבות העניין, בשים לב להתנהלות הדיונית שתוארה לעיל, יעמוד על כנו החיוב בהוצאות שהושת על המערער על-ידי בית המשפט המחוזי. המערער יגיש את ערעורו עד ליום 4.4.2021 לבית המשפט המחוזי. בשים לב לכך, ממילא נדחית גם

הבקשה לעיכוב ביצוע. מטבע הדברים, ככל שהמערער עומד על בקשתו לעיכוב ביצוע באפשרותו לפנות בשלב זה בבקשה מתאימה לבית המשפט המחוזי.

ניתן היום, י"ב בניסן התשפ"א (25.3.2021).

ש ו פ ט ת